

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs VIII. Vtrum creatio admisceatur in operibus naturæ & artis. artic.
8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

ARTICVLVS VIII.

Vtrum creatio admisceatur in operibus nature, & artis.

Erres circa formarum productionem.

Ecce quæstio, vt hoc loco D. Thomas ait, excitatur propter errores varios, qui fuerunt circa productionem formarum. Quidam enim dixerunt, formas præexistere in materia actu ante generationem eorum, quæ ex eis & materia constant, sed in materia latere, per generationem verò, nec produci, nec comproduci ab agentibus, sed solum ea ratione educi de materia quia agentia naturalia efficiunt, vt foras prodeant & appareant.

Alij verò dixerunt, formas produci quidem de nouo dum res generantur, sed non ab agentibus naturalibus, sed à quodam agente separato, à quo de nihilo, independentèrque à materia, producuntur, atque adeò creantur. Iuxta horum ergo errorem dicendum esset, in omni opere nature, quo aliquid generatur admisceri creationem.

Creatio in sola hominis generatione admisceatur ratione animæ rationalis.

Veritas autem est, nullam formam, præter animam rationalem, produci ab agente separato, independentèrque à materia, sed omnem profus comproduci ab agente naturali ad productionem rei substantialis, quæ generatur vt quod. Atque adeò in sola generatione hominis admisceri creationem animæ rationalis, non verò in aliarum rerum, tam naturalium, quàm artificialium productione.

QVÆSTIO XLVI.

De principio durationis rerum creatarum.

De hac re copiosè diximus octauo Physicorum.

QVÆSTIO XLVII.

De rerum distinctione in communi.

Dens est prima causa, multitudine ordinis, ac distinctionis rerum in hoc universo. Vnde dicitur mundus.

In tribus articulis huius quæstionis ostendit Diuus Thomas, multitudinis, ordinis, ac distinctionis rerum, ex quibus vniuersum hoc constat Deum esse autorem, & causam primam. Quod est de fide, vt ex principio Geneseos, & ex plerisque alijs Scripturæ locis constat. Itèmq; esse tantum vnum mundum. De qua re diximus primo de cælo. Afferere autem plures esse mundos, temerarium, imò & periculosum esset: quippe cum Scripturæ sanctæ non solum de mundo loquantur, vt de vno tantum, sed etiam multa in illis reperiantur, quæ supponere videntur vnum tantum esse mundum, vt cum in eis asseritur Christus omnium hominum redemptor, &c.

QVÆSTIO XLVIII.

De rerum distinctione in particulari.

De distinctione mali à bono.

DISPUTATIO VNICA.

REVI hac disputatione quæstionem hanc totam absoluiam, eò quòd, quæ circa eam dici poterant, magna ex parte dicta sint quæst. s. quædam verò alia com-

Molina in D. Thom.

A modius 1. 2. dicenda sint. Supponenda verò est triplex illa acceptio boni, quam q. s. explicauimus, nempe transcendentis, moralis, & boni, quod obiectum est voluntatis, significatque idem quod conueniens. Item triplex illa acceptio mali, triplici acceptioni boni respondens, ibidemque explicata.

Triplex boni acceptio.

Malum transcendentis, vt ibi ostendimus, est priuatio entitatis debitæ in esse. Et quia priuatio est carentia in subiecto apto ad habendam rem, qua dicitur carere, malum omne transcendentis semper est in bono aliquo tamquam in subiecto: vt cæcitas in oculo, tenebræ in aëre, &c.

Malum transcendentis quid.

B Hinc primò sequitur. Sicut datur bonum transcendentis, quod nihil mali habeat adiunctum, nempe Deus, non ita dari malum transcendentis, quod non sit coniunctum cum bono aliquo transcendente: quippe cum malum omne transcendentis semper sit in subiecto carente entitate debita sibi in esse, quod quidem subiectum bonum est vt dicti solent, transcendentaliter. Dixi, malum transcendentis, quoniam malum, quod obiectum est voluntatis quoad nollitionem, nempe disconueniens, esse potest mera negatio, vt non esse omnino hominis, aut Angeli, malum est homini, aut Angelo, hoc est, disconueniens, si in se spectetur, dignumque quod voluntate respiciatur.

Non dari malum transcendentis quod non sit cum bono aliquo coniunctum.

C Sequitur secundò. Quamuis malo transcendentis priuarive opponatur bonum illud, cuius est priuatio, non tamen opponi bonum subiecti in quo est. Vt licet cæcitati opponatur priuatiuè bonitas transcendentis facultatis videndi, cuius est priuatio, non tamen opponitur bonitas oculi, cui cæcitas inest.

Malo transcendentis quod bonum opponatur.

Sequitur tertio. Non quemadmodum cuiusque malo transcendentis opponitur bonum aliquod transcendentis, ita cuiusque bono transcendentis opponi posse malum aliquod transcendentis. Quæ namque bona corrumpi nequeunt, expellive ab aliquo subiecto, ea habere nequeunt malum transcendentis sibi oppositum. Cuiusmodi sunt, Deus, materia prima, Angelus, forma substantialis cæli, &c. Licet enim horum aliqua esse possint subiectum mali transcendentis, vt materia priuationis multarum formarum, partes cæli priuationis lucis debitæ in esse, vt patet quando luna eclipsatur, ipsis tamen, quoad suas proprias substantias, nullum malum transcendentis potest opponi. Et cum Deus neque subiectum esse possit cuiuscumque mali, tam transcendentis, quàm moralis, sit, vt sit bonum cui nullum malum potest esse permixtum. Ex his vltèrius constat, non tam latè patere malum transcendentis, quàm bonum transcendentis, quippe cum nullum sit malum transcendentis, cui non respondeat bonum transcendentis ipsi oppositum, è contrario verò multa sint bona transcendentia, quæ non habeant malum oppositum.

D

Illud etiam notandum est cum Diuo Thoma articulo 4. Cum malum transcendentis formaliter dicat priuationem, non dici verè, quòd bonum sibi oppositum corrumpat efficienter, sed formaliter eo modo quo dicimus candorem efficere papyrum candidam. Id verò, quòd idcirco malum dicitur, quòd causa sit mali transcendentis, dicitur efficienter corrumpere bonum, vt calor efficienter corrumpit frigiditatem aquæ, atque ita efficit priuationem illius, quæ est malum aquæ.

Circa diuisionem illam articuli quinti, mali in malum culpæ, & malum pænæ, aduerte: Malum culpæ & malum moraliter conuertitur: malum verò pænæ esse quodcumque malum, quòd vel infligitur, vel permittitur in vltionem & punitionem alicuius culpæ.

Malum triplex culpa, pænæ, ac defectus natura.

Xy